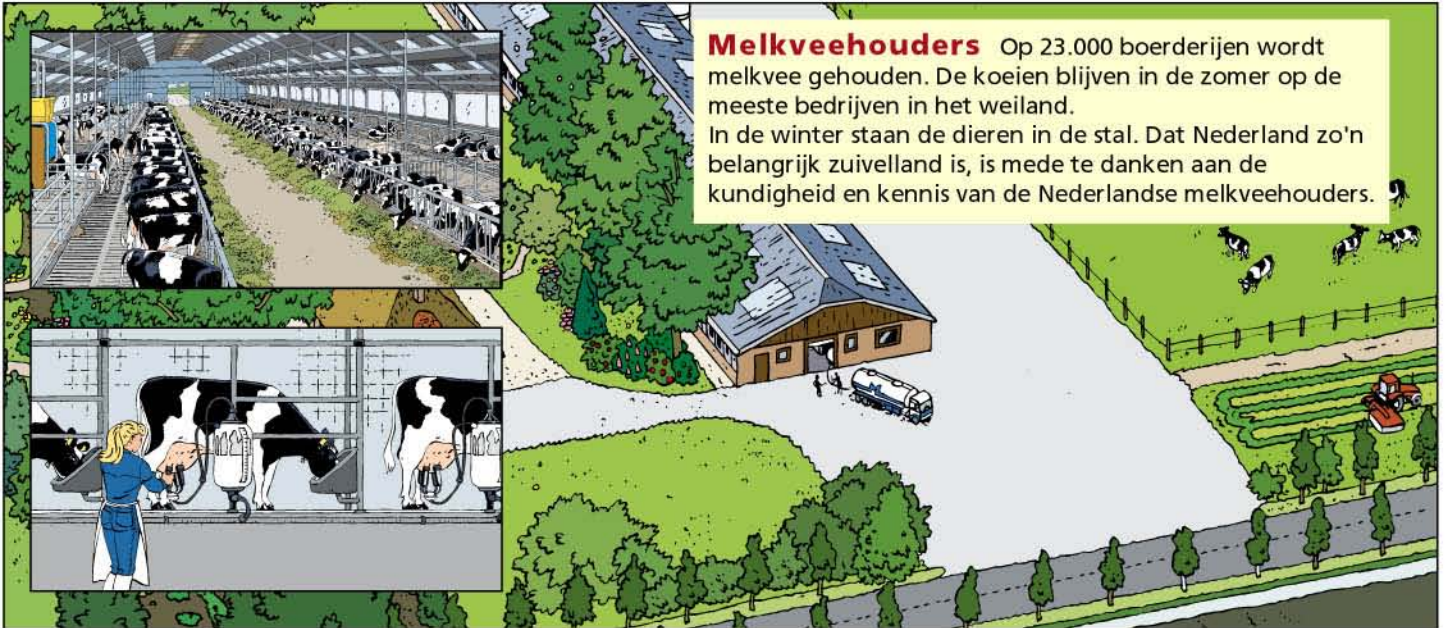

Groot in zuivel

De melkveehouderij is een van de belangrijkste takken van de Nederlandse land- en tuinbouw. We zijn er in het buitenland beroemd mee. 'Kaas en koeien? Dat is Nederland!' Al vele eeuwen is dat zo. Klein in oppervlakte, maar groot in zuivel.

Melkveehouders Op 23.000 boerderijen wordt melkvee gehouden. De koeien blijven in de zomer op de meeste bedrijven in het weiland. In de winter staan de dieren in de stal. Dat Nederland zo'n belangrijk zuivelland is, is mede te danken aan de kundigheid en kennis van de Nederlandse melkveehouders.

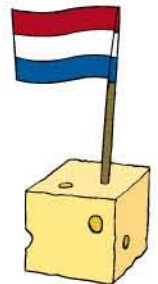
Koeien Er worden in ons land 1,5 miljoen melkkoeien gehouden. De Nederlandse koeien zijn gefokt op een hoge melkproductie. In totaal leveren zij per jaar 11 miljard liter melk. Het Nederlandse melkveeras is in het buitenland erg gewild.

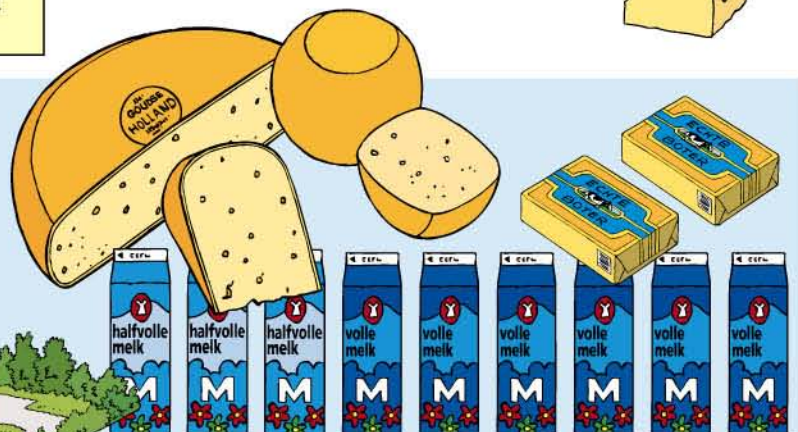
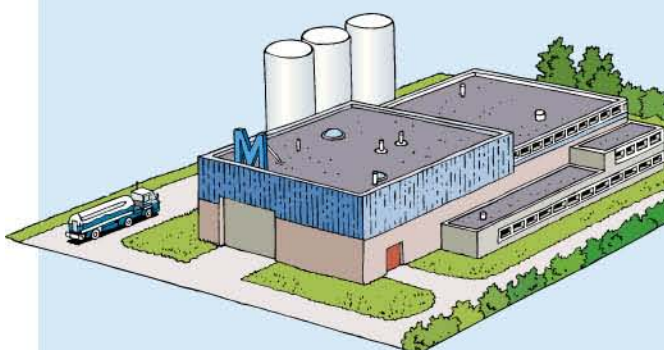
Biologisch

Zo'n 100 miljoen liter melk komt van biologische bedrijven. Dat zijn bedrijven die geen kunstmest gebruiken om het weiland te bemesten. Een deel van de melk komt uit het buitenland en wordt hier verwerkt.

Kaas Ruim de helft van de Nederlandse melkproductie wordt gebruikt om kaas (674 miljoen kilo) van te maken. Driekwart daarvan is volvette kaas, voornamelijk 'Goudse'. Verder wordt er zo'n 136 miljoen kilo 40+ kaas van gemaakt, vooral 'Edammer'.

Zuivelfabrieken In ons land zijn in totaal 55 zuivelfabrieken. Daar wordt de melk van de boerderij verwerkt. Er zijn fabrieken voor: kaas (21), boter (6), gecondenseerde melk (4), melkpoeder (11) en consumptiemelk (13).

De 55 fabrieken samen verschaffen werk aan zo'n 11.000 mensen. Zo zijn er mensen nodig die de melk ophalen bij de boerderij, die de kwaliteit van de melk controleren en die de melk verwerken tot allerlei producten. Maar ook zijn er mensen nodig die de producten verkopen en naar de koper vervoeren en die nieuwe zuivelproducten ontwikkelen.

Zuivel in het schap

Zuivelfabrieken zijn erg goed in het bedenken van nieuwe producten. Het zijn vooral producten die extra goed zijn voor de gezondheid.

Melk- en zuivelproducten bevatten veel belangrijke voedingsstoffen, zoals calcium (kalk), eiwitten, vetten, vitamines (B2, B6, B12, A en D), foliumzuur en zink.

Een voorbeeld van een product dat extra goed is voor de gezondheid is melk met extra calcium. Die is goed tegen botontkalking.

Zo zijn er ook zuivelproducten (onder andere drinkyoghurts) die de groei van schadelijke bacteriën in de darmen afremmen en die het afweersysteem in het menselijke lichaam stimuleren.

Melk en melkproducten Van de melk van de boerderij worden, behalve heel veel kaas, producten gemaakt zoals: consumptiemelk (785 miljoen liter), yoghurt (340 miljoen liter), gecondenseerde melk (280 miljoen liter), melkpoeder (162 miljoen kilo) en boter (100 miljoen kilo)

Kaasboerderijen Op zo'n 400 kaasboerderijen wordt ook kaas gemaakt en verkocht. Vaak kun je er ook andere zuivelproducten kopen die op ambachtelijke wijze zijn gemaakt.

Internationaal

Nederland is een van de grootste zuivlexporterende landen ter wereld. De Nederlandse zuivelfabrieken exporteren jaarlijks voor zo'n 3,6 miljard euro aan zuivelproducten, vooral kaas. Tweederde van alle zuivelproducten die in Nederland worden gemaakt, gaat naar het buitenland. Twee Nederlandse zuivelbedrijven (Royal Friesland Foods en Campina) behoren tot de tien grootste ter wereld. Ze hebben ook vestigingen buiten ons land, bijvoorbeeld in België, Duitsland, Rusland en in Azië.

Zuivel in de klas

Informatie over de melkveehouderij staat op www.hetkleineloo.nl
Ook het werkblad voor de bovenbouw 'Melk, Krijg de smaak te pakken!' is daar te vinden. Ook over zuivelproducten gaat het infoblad met uitklapposter 'Van Koe tot Consument'. Dit lesmateriaal is als overdruk gratis beschikbaar voor klassikaal gebruik. Aanvragen met opgave van het gewenste aantal via hetkleineloo@prt.nl
Wie meer wil weten over melk, kaas, boter en andere zuivelproducten kan daarvoor het beste terecht op www.zuivelonline.nl
Hier is ook gratis lesmateriaal verkrijgbaar.

Een jaar lang

Gemiddeld drinkt en eet de Nederlander per jaar: 127 liter melk en melkproducten (zoals yoghurt, vla, enz.), 6 liter koffiemelk, 1,8 liter room, 3,2 kilo boter, 16,7 kilo kaas en 3,3 kilo kwark.

